

De pescadors, cantautors i mestresses de casa

El moment més recomanable de la pel·lícula *Pandora i l'holandès errant*, del 1951, és el diàleg que mantenen els pescadors anònims de la primera escena. No es pot descartar que l'objectiu del director i guionista, Albert Lewin, fos contrastar la sofisticació d'Ava Gardner i James Mason amb la brutalitat dels nadius de la Costa Brava, capaços d'amollar una frase tan bèstia com la següent: "Ahir vaig beure tant que vaig tancar la dona a l'eixida, ha, ha, i me'n vaig emportar la truja." Avui dia, però, aquell diàleg es manté sobretot com un testimoni del català que es parlava a mitjan segle passat, amb una puresa fonètica que molts parlants d'avui ja no reconixerien com a pròpia.

Qualsevol persona que vegi el documental *Canet Rock*, que Francesc Bellmunt va filmar el 1976, tindrà una impressió similar, només que ara ja no serà originada pel parlar d'uns pescadors de Tossa, sinó pel de Sisa i Pau Riba. Trenta-set anys després, si tanquem els ulls quan els sentim, el seu accent ens farà pensar més en dos nois de poble que no pas en unes figures aleshores tan modernes, tan alternatives, tan galàctiques i sobretot tan barcelonines. Avui dia, costa de trobar aquelles vocals neutres fins i tot en els llogarets més recòndits de l'Empordà —entès com la reserva de la catala-

nitat que propugnava Joan Maragall.

No podem endevinar la pronúncia dels personatges que apareixen als quadres de costums que Robert Robert publicava a la revista *Un Tros de Paper* a la dècada de 1860, però en canvi ens podem fixar en el seu vocabulari. En aquells articles que pretenien reco-

llir el parlar dels porters i les mestresses de casa de Barcelona hi trobem un català certament impur, però molt més ric en lèxic i sobretot en fraseologia del que avui dia trobem al carrer, a les novel·les i a les telesèries.

El parlar de les dones de Robert Robert em recorda el de les àvies que encara viuen en masos i aldees de muntanya. M'agrada pensar que llavors el català de ciutat i el català de poble no es diferenciaven gaire. Anys a venir va semblar que s'obria un abisme entre el català *tancat* dels pagesos i el català *obert* de Barcelona, on *obert* funcionava com a eufemisme de castellanització lèxica i fonètica. Avui dia, però, podem estar tranquils: les diferències tendeixen a dissoldre's i parlem igual de malament a tot arreu. *

Pau Riba i Jaume Sisa, dos dels protagonistes de 'Canet Rock'. A la dreta, cartell de la cèlebre 'Pandora' ARXIU

ELSMÉS VENUTS

FICCIÓ

▲ 1 **LA SOLIDARITAT NO DEGENERA**
Diversos autors
Editorial: Viena

▼ ▲ 2 **QUAN EN DÈIEM XAMPANY**
Rafel Nadal
Editorial: Columna

▼ 3 **CANÇONS D'AMOR I DE PLUJA**
Sergi Pàmies
Editorial: Quaderns Crema

▲ 4 **EL NOI SENSE COLOR I ELS SEUS ANYS DE PELEGRINATGE**
Haruki Murakami
Editorial: Empúries

▲ 5 **FARÉ TOT EL QUE TU VULGUIS**
Iolanda Batallé
Editorial: Columna

▲ 6 **EL LLEGAT DELS OSSOS**
Dolores Redondo
Editorial: Columna

NO-FICCIÓ

▲ ▼ 1 **ANATOMIA D'UN DESENGANY**
Germà Bel
Editorial: Destino

▲ ▼ 2 **LA FRONTERA INVISIBLE**
Kilian Jornet
Editorial: Ara Llibres

▲ 3 **SERVIR CATALUNYA: ARTUR MAS, L'HOME, EL POLÍTIC, EL PENSADOR**
Teresa Pous
Editorial: Ara Llibres

▲ ▼ 4 **L'ENZIM PRODIGIÓS**
Hiromi Shinya
Editorial: Ara Llibres

▼ 5 **SENSE POR. CONVERSA**
Teresa Forcadès i Esther Vivas
Editorial: Icària

▲ ▼ 6 **99 COSES QUE HEM D'ANIQUILAR SI VOLEM SER INDEPENDENTS**
Jair Domínguez
Editorial: Ara Llibres

